

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 452/2017-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 6. júla 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Rolandom Kovácsom, Mäsiarska 30, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tos 94/2016, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. decembra 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Rolandom Kovácsom, Mäsiarska 30, Košice, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tos 94/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti, z jej príloh a z vyžiadaného spisu Okresného súdu Trebišov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 5 T 95/2016 vyplýva, že proti sťažovateľovi bolo vedené trestné stíhanie pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona. Sťažovateľ bol uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tpo 23/2016 z 28. apríla 2016 vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Okresný súd po podaní obžaloby prokurátorom Okresnej prokuratúry Trebišov uznesením č. k. 5 T 95/2016-495 z 29. septembra 2016 podľa § 238 ods. 3 Trestného poriadku (okrem iného) rozhodol, že dôvody väzby u sťažovateľa, ako aj jeho spoluobvineného [REDAKOVANÉ] naďalej trvajú. Proti označenému uzneseniu okresného súdu obaja obvinení podali sťažnosti, ktoré krajský súd uznesením č. k. 6 Tos 94/2016-510 z 27. októbra 2016 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol ako nedôvodné.

Rozsudkom okresného súdu č. k. 5 T 95/2016-738 z 20. apríla 2017 bol sťažovateľ podľa § 285 písm. a) Trestného poriadku oslobodený spod obžaloby, pričom predseda senátu na tomto základe ešte toho istého dňa vydal príkaz na okamžité prepustenie sťažovateľa z väzby podľa § 79 ods. 2 Trestného poriadku.

Sťažovateľ v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu namieta porušenie svojich v sťažnosti označených práv, ku ktorému malo dôjsť tým, že krajský súd v napadnutom konaní postupoval v rozpore s požiadavkou na prednostné a urýchlené rozhodovanie o väzbe. Sťažovateľ svoju sťažnosť odôvodňuje najmä takto:

„Uznesením Okresného súdu Trebišov, sp. zn. 5 T 95/2016 zo dňa 29. 9. 2016 súd v zmysle ust. § 238 ods. 3 a § 79 ods. 2 Tr. poriadku skonštatoval, že dôvody väzby naďalej trvajú, pričom podľa ust. § 80 ods. 1 písm. d) Tr. poriadku nenahradil väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka.

Prostredníctvom môjho obhajcu som po vyhlásení rozhodnutia bezodkladne zahlásil sťažnosť voči uvedenému rozhodnutiu, a ktorú som ešte v ten istý deň, teda podaním zo dňa 29. 9. 2016, prostredníctvom môjho obhajcu aj písomne odôvodnil.

Dňa 12. 12. 2016 mne ako aj môjmu obhajcovi bolo doručené Uznesenie Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 6 Tos 94/2016, ktorým Krajský súd v Košiciach zamietol moju sťažnosť. Podľa predmetného uznesenia Krajského súdu v Košiciach, tento rozhodol na neverejnom zasadnutí dňa 27. 10. 2016. Následne, predmetné uznesenie bolo Okresnému súdu Trebišov doručené až dňa 16. 11. 2016 (podľa pečiatky prvostupňového súdu). A nakoniec predmetné uznesenie bolo doručené mne a môjmu obhajcovi dňa 12. 12. 2016.

Z uvedeného je zrejmé, že o právoplatnom rozhodnutí o mojom väzobnom stíhaní som sa dozvedel až dňa 12. 12. 2016, pričom prvostupňový súd rozhodol už dňa 29. 9. 2016. Od rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach, teda od 27. 10. 2016 uplynulo až do okamihu doručenia predmetného rozhodnutia 46 dní. Celý proces rozhodovania o mojom väzobnom stíhaní, trval od 29. 9. 2016 do 12. 12. 2016 (okamih kedy som sa dozvedel o rozhodnutí Krajského súdu v Košiciach), teda spolu 74 dní.

Podľa môjho názoru, uvedený postup nie je možné akceptovať, a je nutné ho považovať za porušenie mojich ústavných práv. Takýto postup súdu je nutné hodnotiť ako zrejmy rozpor s požiadavkou na prednostné a urýchlené rozhodovanie o žiadosti o prepustenie z väzby.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezhom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tos 94/2016 porušené bolo.

2. [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie vo výške 500 EUR, ktoré je Krajský súd v Košiciach povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 303,16 EUR...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V nadväznosti na sťažnostnú argumentáciu sťažovateľa ústavný súd v prvom rade poukazuje na § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu

k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

Zo sťažovateľom navrhnutého petitu vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní, t. j. nenamieta aj postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 5 T 95/2016, ktorý postupu krajského súdu v napadnutom konaní nielen predchádzal, ale na neho aj priamo nadväzoval (pokiaľ ide o doručovanie uznesenia krajského súdu č. k. 6 Tos 94/2016-510 z 27. októbra 2016). Z uvedeného dôvodu predmetom predbežného prerokovania mohol byť len namietaný postup krajského súdu v napadnutom konaní.

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania preskúmaval, či sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné a osobitné náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde (§ 20 a § 50) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, pričom sa sústredil najmä na posúdenie, či sťažnosť nie je zjavne neopodstatnená. Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde totiž vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená.

V súlade s ustálenou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej

neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Sťažovateľ v posudzovanej veci namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 17 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru, ku ktorému (podľa sťažovateľa) došlo tým, že krajský súd v jeho veci postupoval v napadnutom konaní v rozpore s požiadavkou na prednostné a urýchlené rozhodovanie o väzbe.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že súčasťou obsahu čl. 17 ústavy garantujúceho právo na osobnú slobodu je aj právo obvineného podať návrh na konanie, v ktorom by súd neodkladne alebo urýchlene rozhodol o zákonnosti väzby a nariadil prepustenie, ak je táto nezákonná, ako aj právo nebyť vo väzbe dlhšie ako po dobu nevyhnutnú, resp. primeranú dobu, alebo byť prepustený počas konania (napr. III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05).

Ústavne akceptovateľné v zmysle čl. 17 ods. 2 ústavy je držanie osoby vo väzbe z dôvodov a na čas ustanovený zákonom, ako aj také zaobchádzanie s ňou, ktoré zodpovedá zákonu, to znamená v podmienkach Slovenskej republiky Trestnému poriadku. Požiadavka rozhodovať vo väzobných veciach prednostne a urýchlene je vyjadrená výslovne aj v § 2 ods. 6 Trestného poriadku, podľa ktorého ak tento zákon neustanovuje inak, orgány činné v trestnom konaní a sudy konajú z úradnej povinnosti. Väzobné veci sú povinné vybavovať

prednostne a urýchlene. Pre prípad rozhodovania o väzbe po podaní obžaloby na väzobne stíhaného obvineného ustanovuje požiadavku prednostného a urýchleného rozhodnutia o väzbe výslovne aj § 238 ods. 3 Trestného poriadku.

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti už mnohokrát opakovane zdôraznil, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti rozhodovania o väzbe, resp. jej ďalšom trvaní posudzujú podľa všetkých okolností prípadu. V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (m. m. III. ÚS 255/03, IV. ÚS 253/05, III. ÚS 345/06).

V posudzovanej veci si ústavný súd v záujme objektívneho posúdenia opodstatnenosti sťažnosti sťažovateľa vyžiadal spis okresného súdu sp. zn. 5 T 95/2016 týkajúci sa sťažovateľovej veci, zberný spis krajského súdu sp. zn. 6 Tos 94/2016, ako aj vyjadrenie krajského súdu. Predseda krajského súdu, reagujúc na žiadosť ústavného súdu, v prípise č. 1 Spr V/532/2017 doručenom ústavnému súdu 9. júna 2017 (v podstate) uviedol:

„... sťažnosť obvineného [REDAKOVANÉ] podaná prostredníctvom obhajcu JUDr. Rolanda Kovácsa voči uzneseniu Okresného súdu Trebišov sp. zn. 5 T/95/2016 zo dňa 29. 09. 2016 bola s trestným spisom Okresného súdu Trebišov sp. zn. 5 T/95/2016 doručená Krajskému súdu v Košiciach v piatok dňa 14. 10. 2016.

Tento časový moment treba považovať za relevantný z hľadiska posudzovania rýchlosti konania vedeného na Krajskom súde v Košiciach v uvedenej väzobnej trestnej veci.

Konanie o riadnom opravnom prostriedku sťažovateľa vedené Krajským súdom v Košiciach trvalo od 14. 10. 2016, keď bol spis okresného súdu spolu s opravnými prostriedkami sťažovateľa a ďalšieho obvineného predložený na rozhodnutie a pokračovalo neverejným zasadnutím krajského súdu zo dňa 27. 10. 2016, na ktorom bolo rozhodnuté o opravnom prostriedku.

Krajský súd písomne vyhotovil uznesenie dňa 11. 11. 2016, teda v lehote 10 pracovných dní. Jeho postup je preto v súlade s ustanovením § 172 ods. 3 Tr. por., § 180 Tr. por.

K odoslaniu spisu okresnému súdu došlo v pondelok dňa 14. 11. 2016. Možno preto konštatovať, že sťažnostné konanie na krajskom súde trvalo od 14. 10. 2016 do 14. 11. 2016, teda 20 pracovných dní.

Napokon po vrátení spisu krajským súdom Okresnému súdu Trebišov došlo k doručovaniu uznesenia Krajského súdu, pričom táto fáza konania bola realizovaná okresným súdom a krajský súd jej dĺžku z hľadiska primeranosti nemohol ovplyvniť, a to v situácii, že aj táto konečná fáza ovplyvnila celkovú dobu konania v predmetnej trestnej veci.

Za daných okolností sťažovateľom [REDAKOVANÉ] namietané porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach považujeme za nedôvodné, a preto navrhujeme sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] nevyhovieť.“

Z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 5 T 95/2016 vyplývajú v zásade obdobné skutočnosti, ako sú vyslovené v citovanom vyjadrení predsedu krajského súdu. Podľa spisovej dokumentácie bol označený spis prvostupňového súdu na účely rozhodnutia o sťažnosti sťažovateľa (ako aj jeho spoluobvineného, pozn.) proti uzneseniu okresného súdu č. k. 5 T 95/2016-495 z 29. septembra 2016 doručený krajskému súdu 14. októbra 2016. Krajský súd v napadnutom konaní rozhodol o sťažnostiach obvinených uznesením č. k. 6 Tos 94/2016-510 z 27. októbra 2016, toto uznesenie v súlade s § 172 ods. 3 Trestného poriadku v spojení s § 180 Trestného poriadku písomne vyhotovil do desiatich pracovných dní odo dňa jeho vyhlásenia a na vec sa vzťahujúci súdny spis doručil okresnému súdu 16. novembra 2016, ktorý následne označené uznesenie krajského súdu doručoval stranám konania. Rozhodovanie krajského súdu v napadnutom konaní o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu č. k. 5 T 95/2016-495 z 29. septembra 2016 teda trvalo 33 dní (od doručenia spisu krajskému súdu 14. októbra 2016 do jeho vrátenia okresnému súdu 16. novembra 2016, pozn.).

Vychádzajúc z uvedených skutočností, ústavný súd konštatuje, že postup krajského súdu v napadnutom konaní bol síce z hľadiska dodržania požiadavky na prednostné a urýchlené rozhodovanie o väzbe na hranici ústavnej akceptovateľnosti, v okolnostiach posudzovanej veci ho však možno považovať z ústavného hľadiska za udržateľný. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že od rozhodnutia krajského súdu až do okamihu jeho doručenia sťažovateľovi uplynulo 46 dní, resp. že „celý proces rozhodovania o jeho väzobnom stíhaní“ trval spolu 74 dní, ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že uznesenie krajského súdu z 27. októbra 2016 doručoval stranám konania okresný súd. Sťažovateľ v petite svojej sťažnosti podanej ústavnému súdu pritom namieta len postup krajského súdu v napadnutom konaní, nie však už postup okresného súdu pri rozhodovaní o jeho väzbe a doručovaní uznesenia krajského súdu z 27. októbra 2016. Zároveň ústavný súd vzal do úvahy tiež skutočnosť, že v čase predbežného prerokovania sťažnosti sťažovateľ už bol po predchádzajúcom oslobodzujúcom rozsudku prepustený z väzby na slobodu.

Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že postup krajského súdu v napadnutom konaní nevykazuje také nedostatky ústavne relevantnej intenzity, na základe ktorých by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o porušení práv sťažovateľa spojených s požiadavkou na prednostné a urýchlené rozhodovanie o väzbe, a preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. júla 2017